অসমৰ কৃষিভিত্তিক উৎসৱ-পাৰ্বণ

অসমৰ মূল সংস্কৃতি কৃষিমুখী গ্ৰাম্য সংস্কৃতি। অতি আগৰে কৃষিৰ সম্পৰ্ক ৰাখি লোক সমাজত এক লোকবিশ্বাস থকা দেখা যায়; সমাজত কৃষিক্ষেত্ৰ আদিৰ শ্ৰীবৃদ্ধিৰ বাবে ভিন ভিন জনগোষ্ঠীৰ মাজত পৰম্পৰাগত-ভাৱে কৃষিভিত্তিক উৎসৱ অনুষ্ঠিত হৈ আহিছে। সমাজত প্ৰচলিত পৰম্পৰাগত প্ৰায়বিলাক উৎসৱ পাৰ্বণৰ লগত আদিমৰ পৰা চলি অহা বিশ্বাস আৰু বিভিন্ন ক্ৰিয়া-কাণ্ড প্ৰচলিত হৈ আহিছে।

অসমৰ লোক সমাজত প্ৰচলিত হৈ থকা কৃষিভিত্তিক উৎসৱ-পাৰ্বণসমূহক পালনৰ সময় অনুসৰি তিনিটা প্ৰধান ভাগত ভগাব পাৰি। এই ভাগ তিনিটা হ'ল —

ক) কৃষি কাৰ্যৰ পূৰ্বে আৰু আৰম্ভণিৰ স্তৰত পালন কৰা উৎসৱ-পাৰ্বণ;

খ) কৃষি-কাৰ্যৰ ভিন ভিন স্তৰত পালন কৰা উৎসৱ-পাৰ্বণ;

গ) কৃষি-কাৰ্যৰ সামৰণিৰ স্তৰত আৰু সামৰাৰ পাছত পালন কৰা উৎসৱ-পাৰ্বণ।

মানুহৰ অংশগ্ৰহণৰ ভিত্তিত কৃষিভিত্তিক উৎসৱ-পাৰ্বণক সীমিত অংশগ্ৰহণ কৰা উৎসৱ-পাৰ্বণ আৰু সাৰ্বজনীনভাৱে উদযাপন কৰা উৎসৱ-পাৰ্বণ এই দুটা ভাগত বিভক্ত কৰিব পাৰি। উদাহৰণস্বৰূপে — কিছুসংখ্যক উৎসৱ পাৰ্বণ পৰিয়ালৰ গণ্ডীতে সীমাবদ্ধ। কিছুমান উৎসৱ কোনো এক বিশেষ জনগোষ্ঠী বা ধৰ্মীয় সম্প্ৰদায়ৰ লোকৰ মাজতে সীমিত। এইবিলাকক সীমিত অংশগ্ৰহণ কৰা উৎসৱ-পাৰ্বণ আখ্যা দিব পাৰি। অন্যহাতে জাতি, বৰ্ণ নিৰ্বিশেষে বিভিন্ন জনগোষ্ঠীৰ লোকে উদযাপন কৰা কৃষিভিত্তিক উৎসৱ-অনুষ্ঠানক সাৰ্বজনীনভাৱে পালন কৰা উৎসৱ-পাৰ্বণ বুলি ক'ব পৰা যায়।

উদযাপনৰ সময়ৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি অসমৰ কৃষিভিত্তিক উৎসৱ-পাৰ্বণবোৰ অন্য কেইটামান ভাগতো ভগাব পাৰি। কিছুসংখ্যক কৃষিভিত্তিক লোকাচাৰ বছৰৰ নিৰ্দিষ্ট তিথি বা তাৰিখত পালন কৰা হয়। আনহাতে কিছুসংখ্যক কৃষিভিত্তিক উৎসৱ-পাৰ্বণ পালনৰ ক্ষেত্ৰত বছৰৰ নিৰ্দিষ্ট সময়ৰ উল্লেখ থাকিলেও নিৰ্ধাৰিত দিন নাথাকে। কিছুসংখ্যক কৃষিভিত্তিক লোকাচাৰ ঋতুকেন্দ্ৰিক, অৰ্থাৎ নিৰ্দিষ্ট ঋতুতহে এই উৎসৱ-পাৰ্বণবিলাক উদযাপন কৰা হয়।

প্ৰকৃতি অনুসৰি অসমৰ কৃষিভিত্তিক উৎসৱ-পাৰ্বণক দুটা বহল বিভাগত ভগাব পৰা যায়। যেনে —

(অ) কৃষি কাৰ্যৰ সৈতে প্ৰত্যক্ষভাৱে জড়িত উৎসৱ-পাৰ্বণ।

(আ) কৃষি-কাৰ্যৰ সৈতে পৰোক্ষভাৱে জড়িত উৎসৱ-পাৰ্বণ।

(অ) কৃষি-কাৰ্যৰ সৈতে প্ৰত্যক্ষভাৱে জড়িত উৎসৱ-পাৰ্বণ : বছৰৰ বিভিন্ন সময়ত কৃষিৰ বিভিন্ন কাৰ্য সম্পাদন কৰোঁতে যেনে— শস্য সিঁচোঁতে, কঠীয়া ৰোওঁতে, শস্য চপাওঁতে, ফচল মাৰোঁতে, শস্য ভঁৰালত ভৰাওঁতে পালন কৰা উৎসৱ-অনুষ্ঠানবিলাকক এই বিভাগৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰিব পাৰি।

(আ) কৃষি-কাৰ্যৰ সৈতে পৰোক্ষভাৱে জড়িত উৎসৱ-পাৰ্বণ : কৃষি-কাৰ্যৰ লগত সংগতি ৰাখি বছৰৰ বিভিন্ন সময়ত কৃষিজীৱী লোকসমাজে উদযাপন কৰা এই শ্ৰেণীৰ উৎসৱ-পাৰ্বণবিলাক প্ৰত্যক্ষ ৰূপত কৃষি-কাৰ্যৰ সৈতে যুক্ত নহ'লেও কৃষি-কাৰ্যক কেন্দ্ৰ কৰিয়েই এই উৎসৱ-অনুষ্ঠানসমূহ পালন কৰা হয়। এনে উৎসৱ-পাৰ্বণৰ ভিতৰত আছে—

খ) কৃষি-কাৰ্যৰ অথবাৰ পোহনীয়া জীৱ-জন্তুৰ লগত জড়িত লোকাচাৰ;

গ) প্ৰেতিৰ অঁগুলিৰ লগত যুক্ত লোকাচাৰ;

ঘ) ৰৰমুণৰ কামনা নিহিত থকা লোকাচাৰ;

ঙ) উৰ্বৰা বিশ্বাসৰ লগত সম্পৰ্কিত লোকাচাৰ;

চ) শস্যৰ সমৃদ্ধি কামনাৰে পালন কৰা লোকাচাৰ;

ছ) শস্য চপোৱাৰ পাছত পালন কৰা স্ফূৰ্তি, আনন্দ আৰু ভোগৰ প্ৰাচুৰ্যৰ অনুষ্ঠান।

এই বিভিন্ন উৎসৱ-পাৰ্বণসমূহৰ বিষয়ে তলত এটি ~~বিস্তৃত~~ চমু আলোচনা আগ বঢ়োৱা হ'ল।

(ক) কৃষি-কাৰ্যৰ পূৰ্বে আৰু আৰম্ভণিৰ স্তৰত পালন কৰা ~~লোকাচাৰ~~ : উৎসৱ ঃ

কৃষি-কাৰ্য আৰম্ভ কৰাৰ পূৰ্বে আৰু আৰম্ভণিৰ স্তৰত কিছুসংখ্যক বিশেষ উৎসৱ-পাৰ্বণ পালন কৰা হয়। এনে উৎসৱ-অনুষ্ঠানসমূহৰ ভিতৰত আছে —

মিচিং জনগোষ্ঠীৰ আলি-আয়ে-লৃগাং ঃ

মিচিং জনগোষ্ঠীৰ লোকসকলে বছৰৰ প্ৰথম আহুধান দিনটোতে 'আলি-আয়ে-লৃগাং' উৎসৱ পালন কৰে। 'আলি-আয়ে-লৃগাং' শব্দৰ অৰ্থ এনেদৰে পোৱা যায় — 'আলি' মানে মাটিৰ তলত হোৱা আলু বা ফল-মূল, 'আয়ে' মানে গছৰ গুটি বা ফল আৰু 'লৃগাং' মানে সিঁচিবলৈ আৰম্ভ কৰা; অৰ্থাৎ 'আলি-আয়ে-লৃগাং' হ'ল শস্য সিঁচাৰ প্ৰথম দিন।

এই উৎসৱ ফাগুন মাহৰ প্ৰথম বুধবাৰটোত পালন কৰা হয়। পূৰ্বতে এই উৎসৱ পালনৰ বাবে এই দিনটো নিৰ্ধাৰণ কৰা হোৱা নাছিল। ১৯৫৮ চনত মিচিং সকলৰ বৃহত্তম আৰ্থ-সামাজিক অনুষ্ঠান বাবে কেবাঙে (ভিতিয়াৰ

নাম আছিল নাৰে (কেবাং) আলি-আয়ে-লৃগাং উৎসৱৰ ফাগুনৰ প্ৰথম বুধবাৰে পালনৰ প্ৰস্তাৱ আগ বঢ়ায়। আৰু তেতিয়াৰে পৰা এই দিনটোতে এই উৎসৱ পালনৰ নিয়ম প্ৰচলিত হৈ আহিছে। এই আলি-আয়ে-লৃগাংত গুমৰাগ নৃত্য, এয়া দলগতভাৱে কৰীয়া নৃত্য।

বহাগ বিহু :

অসমৰ লোক সমাজৰ কৃষিভিত্তিক উৎসৱ-পাৰ্বণসমূহৰ ভিতৰত এক প্ৰধান উৎসৱ হ'ল ব'হাগ বিহু। আলিধানৰ খেতি আৰম্ভ কৰাৰ আগে আগে চ'ত আৰু ব'হাগ মাহৰ সোমাই, কৃষিবিষুৱ সংক্ৰান্তিৰ দিনাৰ পৰা আহিন ধৰি উলহ-মালহেৰে পালন এই বিহুৱে জনসমাজলৈ উৎসাহ-উদ্দীপনা, আনন্দ আৰু প্ৰাণ-প্ৰাচুৰ্য কঢ়িয়াই আনে। এই উৎসৱে অসমীয়া নৱবৰ্ষৰো সূচনা কৰে।

অসমৰ ভিন ভিন জনগোষ্ঠীসমূহৰ মাজত ব'হাগ বিহুসদৃশ বিভিন্ন উৎসৱৰ প্ৰচলন দেখা যায়। তাৰ ভিতৰত দেউৰীসকলৰ 'বিচু', তিৱাসকলৰ 'তুচু', বড়ো-কছাৰীসকলৰ 'বৈচাগু', ৰাভাসকলৰ 'বায়খু' আদি অন্যতম।

ডিমাছা-কছাৰীসকলৰ গেৰবা উৎসৱ :

ডিমাছা-কছাৰী জনগোষ্ঠীৰ লোকসকলে কৃষি-কাৰ্য আৰম্ভ কৰাৰ আগে আগে ফাগুন মাহৰ শুক্লপক্ষৰ শুক্ৰবাৰে বা দেওবাৰে 'গেৰবা' উৎসৱ পালন কৰি নৱবৰ্ষক আদৰণি জনায় আৰু তেওঁলোকৰ মূল আৰাধ্য দেৱতা ব্ৰাই শিব্ৰাই (শিৱ)লৈ ভোগ আগ বঢ়াই শস্যৰ প্ৰাচুৰ্যৰে বৃদ্ধি কৰাৰ কামনাৰে প্ৰাৰ্থনা জনায়। এই পূজাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় সামগ্ৰীসমূহৰ ভিতৰত পিঠাগুৰি, কলপাত, বাঁহ, তামোল-পাণ, কেঁচাকল, পাৰম্পৰাগত পানীয় জুদি, নিৰামিষ তৰকাৰী, চাকি, তেল, শালী, কণী, এহাল পমৰা ছাগলী,

ফুকুৰা আদি অন্যতম। এই পূজাত কেৱল পুৰুষেহে অংশ লয়।

তিৱাসকলৰ ছুংঅং পূজা :

তিৱা জনগোষ্ঠীৰ লোকসকলে খেতি আৰম্ভ কৰাৰ পূৰ্বে 'ছুংঅং পূজা' পালন কৰা দেখা যায়। 'ছুংঅং' শব্দৰ অৰ্থ হ'ল 'মাটি খা খাতি কৃষি কৰা'। পথাৰত খাল খোলাৰ পূৰ্বে এই পূজা প্ৰাৰম্ভিক পৰ্ব আৰু মূল পৰ্ব এই দুটা ভাগত উদ্‌যাপন কৰা হয়। পূজাৰ বেদীত ১১০ টা তৰাগছৰ পাত আৰু ৭ ডাল বাঁহৰ লেকেচি মূৰ্তি দি আৰাধ্য দেৱতা 'ফা-মহাদেৱ' (শিৱ)ৰ উদ্দেশ্যে পৰম্পৰাগত পানীয়, চাউল, কণী, কাপোৰ আগুটি আদি আগ বঢ়াই দিয়ে। ডেকা-গাভৰুৱে পূজাৰ বেদীৰ চৌপাশে ঘূৰি ঘূৰি নৃত্য কৰে। এই নৃত্যই কৃষি-কাৰ্যৰ প্ৰক্ৰিয়াকে বুজায়।

ৰাভাসকলৰ বায়খো উৎসৱ :

ৰাভাসকলে কৃষি-কাৰ্য আৰম্ভ কৰাৰ পূৰ্বে 'বায়খো' উৎসৱ পালন কৰে। এই উৎসৱত তেওঁলোকে পৃথিৱী উৰ্বৰা কৰি শস্যক সমৃদ্ধ কৰি তোলাৰ বাবে বায়খো দেৱতাক পূজা-অৰ্চনা কৰে। 'বায়খো' শব্দৰ অৰ্থ হ'ল 'দেৱতাপ্ৰদত্ত বংশবৃদ্ধি'। এই উৎসৱত পূজাৰ পুৰোহিত আৰু সমাজৰ বয়োজ্যেষ্ঠ লোকসকলে পৰম্পৰাগত গীত গায়। ডেকা-গাভৰুৱে গোটেই নিশা পৰিৱেশন কৰা ছাথাৰি নৃত্য-গীতৰ শিংনাচ আৰু বিহুগীতৰ লগত সাদৃশ্য পৰিলক্ষিত হয়।

কাৰ্বিসকলৰ ৰংকেৰ উৎসৱ ঃ

কাৰ্বি জনগোষ্ঠীৰ লোকসকলে খেতি আৰম্ভ কৰাৰ আগে আগে ৰংকেৰ পূজা উদযাপন কৰি কৃষি-কাৰ্যৰ সফলতা, অশান্তি-অমংগলৰ দূৰীকৰণ আৰু খেতিৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় বৰষুণ কামনা কৰে। ঝুম খেতিৰ বাবে শীত কালত আৰু শালি খেতিৰ বাবে বৰ্ষাকালত ৰংকেৰ পূজাও পালন কৰা হয়। ৰংকেৰ পূজাত কাৰ্বিসকলৰ প্ৰধান দেৱতা (আৰ্নাম ফাৰ্চি) আৰু স্থানীয় দেৱতা (মনাআনাম) সকলৰ সন্তুষ্টিৰ অৰ্থে ছাগলী আৰু কুকুৰা বলি দিয়া হয়। ৰংকেৰ পূজাত কেৱল পুৰুষসকলেহে অংশ লোৱা। ৰোগ-ব্যাধি, দূৰীকৰণ, স্বাস্থ্যৰ সুৰক্ষা, শস্যৰ সমৃদ্ধি কামনা কৰি বিশেষ মন্ত্ৰোচ্চাৰণ কৰা হয়। ৰংকেৰ পূজাত ~~নৃত্য~~ নৃত্য-গীত কৰা নহয়।

দেউৰী জনগোষ্ঠীৰ বিহু উৎসৱ ঃ

দেউৰী জনগোষ্ঠীৰ বসন্ত উৎসৱ 'বিহু' নামেৰে জনাজাত। ব'হাগ মাহৰ প্ৰথম বুধবাৰে আমুৰীয়া উদযাপনাৰ মূল দেশাল (দেওঘৰ)ত পূজা-অৰ্চনা, বলি-বিধান কৰি এই উৎসৱৰ পাতনি মেলা হয়। এই দিনটোক বিহুৰ উৰুকা বুলি ক'ব পাৰি। বিহুৰ প্ৰথম দিনটো হ'ল 'জুগু জিসুৰেবা' অৰ্থাৎ গৰুবিহু। বিহুত পৰিবেশন কৰা নৃত্যত হৈছে আবাহন, হুচৰি-বাদুলী, লখিমীয়া আদি অন্যতম। এই উৎসৱৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ অংশ হ'ল দোৱানী নৃত্য। এই অনুষ্ঠান 'ইবাকু বিচু' (অৰ্থাৎ ব'হাগ বিহু)ৰ অংশবিশেষ।

গোছ লোৱা :

কৃষকসকলে প্ৰথম ধানৰ কঠীয়া অৰ্থাৎ গোছ ৰোৱাৰ দিনা 'গোছ-লোৱা' বা 'ন-ৰুই ৰোৱা' লোকাচাৰ পালন কৰে। সাধাৰণতে শনিবাৰে অৰ্থাৎ আহাৰ মাহত এই অনুষ্ঠানৰ আয়োজন কৰা হয়। ন-ৰুই ৰোৱাৰ দিনা পুৱাতে ঘৰৰ গৃহস্থই পথাৰলৈ যাওঁতে একোজোপা কলগছ, কচুগছ, হালধি গছ, জতাল বেং লৈ যায় আৰু পথাৰৰ আলিৰ পূব দিশৰ একোণত পুতি দিয়ে। গোছ লোৱাজনে আগলি কলপাতত তিনিমান সুৱিয়া তামোল, ৰুঁহী খেকেৰা, খেলচ, আৰু চাউল, সৰিয়হ-আম আদি দ্ৰব্য আগ বঢ়াই চাকি এগছ জ্বলাই পথাৰলৈ সেৱা জনায়। প্ৰথমতে সাত বা পাঁচ গোছা কঠীয়া ৰুই "উৰত লাগিবা, বুকুত লাগিবা, ভৰ পাছতহে পাচা আষীৰত লাগিবা" বুলি ধনৰূপী লখিমীক প্ৰাৰ্থনা জনায়। ন-ৰুই ৰুই ঘৰলৈ উভতি আহোঁতে ঘোৰনীয়ে ঘোৱামনিৰফালে তিনি আঁজলি পানী ছটিয়াই দি লখিমীক শান্তি থকাৰ কামনা কৰে।

হালধি ঔষধি গছ, তেজস্বী স্বাস্থ্যৰ প্ৰতীক। প্ৰচলিত বিশ্বাসমতে, গোছ লোৱাৰ দিনা কচুশাক খালে ধানত পুলি-পোকাও কচুগছৰ দৰে বাঢ়ে। আন এক বিশ্বাসমতে, সেইদিনা গৃহস্থই ধাঁৰাল দিলে বা ভিক্ষাৰ্থীক ভিক্ষা দিলে ঘৰৰ পৰা লখিমী গুলায় যায়।

চাহ জনগোষ্ঠী সমাজৰ লোকসকলে ন-ৰুই ৰোৱাক এসময় 'ৰামগাড়ি' বোলে। গোছ লোৱা অনুষ্ঠানক কোৱা হয় 'পাঁহুটি'। এই লোকাচাৰত, পথাৰৰ তিনিটা আলিৰ সংযোগস্থলৰ পূব ফালৰ চুক এটাত এজোপা ভেঁটাগছ, এজোপা কচুগছ ৰুই তামোল-পাণ, কুঁহিয়াৰ,

কল আদি আগ বঢ়াই দি মেঘৰ জুমুঠি এটা জ্বলাই দিয়া হয়।

দেউৰী জনগোষ্ঠীৰ মাজত প্ৰচলিত নিয়ম অনুসৰি, পৰিয়ালৰ মূল গৃহিণীগৰাকীয়ে আহিনৰ গোছ লোৱাৰ দিনা পথাৰলৈ গৈ পথাৰত এখন বেদী সাজি পৰম্পৰাকৈ আগলি কলপাত দুখনৰ ওপৰত দুখন আগলি দি তাৰ আগত কুমগছ, তুলসীগছ ৰুই দিয়ে; কোনো কোনোৱে টেকীয়া, বহুতামুকৰ গাল আদি দিয়া দেখা যায়। তাৰপাছত আই লখিমীৰ প্ৰাৰ্থনা কৰাই বেদীৰ ওপৰত প্ৰথম গোছ লয়। তেওঁলোকে পবিত্ৰ হিচাপে গণ্য কৰা বুধবাৰে এই অনুষ্ঠান পালন কৰে।

সোণোৱাল-কছাৰী জনগোষ্ঠীৰ লোকসকলে গোছ-লোৱাৰ দিনা ব্যক্তিগতভাৱে লখিমী আৱাহ পালন কৰে, এই লোকাচাৰত বৰিষাত লুখুমী (লখিমী) আইক সম্মান পথাৰলৈ আদৰি অনাৰ আয়োজন কৰে। তেওঁলোকে পবিত্ৰ জ্ঞান কৰা বুধবাৰে বা মঙ্গলবাৰে এই অনুষ্ঠান আয়োজন কৰে। গোছ লওঁতে কৃষকে মেটিপথাৰৰ এটা কোণত মাটিৰ ঢিপ তুলি মাটি-কাটি কটা আমোল-পান, মাহ-প্ৰসাদৰ নৈবেদ্য আগ বঢ়াই দি এজোপা তুলসীগছ আৰু এজোপা কুমগছ ৰুই মাটিত চপৰাই এটা তাৰ শিলত কপাহৰ আঁঠ মেখিয়াই দি বগুৰী, ফুলৰ, বুঢ়া-বুঢ়ী, আৰু ন-বৰী লখিমীক পূজা কৰে। তাৰ পাছত তেওঁলোকে ফুলৰ, বুঢ়া-বুঢ়ী আৰু ন-বৰী লখিমীৰ নামত একোগোছাকৈ কটীয়া ধিপাতেল আনি থোৱে।

(৬) উৎসৱ পাৰ্বণ :— কৃষি-কাৰ্যৰ দিন দিন উৎসৱ পালন কৰা :—

চাহ জনগোষ্ঠীৰ খেত পূজা :

চাহ জনগোষ্ঠীৰ অন্তৰ্গত কোনো কোনো সম্প্ৰদায়ৰ কৃষিজীৱী লোকে ধান ৰোপোৱাৰ সময়ত আঘোণ আৰু খেতপূজা পালন কৰে। ধান দোৱাৰ সময়ত ধাননি; বিশেষকৈ আলি-বাট, দমাল যেন লগা খোলা-দোপনি আদিৰ ওচৰৰ আহৰণীয়া ঠাইত অথবা পথাৰত খেতপূজা পতা দেখা যায়। এই পূজা পতাৰ পাছতহে ধান দোৱা কাৰ্য আৰম্ভ কৰিব পাৰে। এই সমাজত প্ৰচলিত বিশ্বাস মতে, খেতি পথাৰত অৱস্থান কৰা খেত দেৱতাক সন্তুষ্ট কৰিহে ধান চপাব লাগে। সেয়ে হাঁহ-কুকুৰা বলি দি খেতপূজা পালন কৰা হয়।

আগ অনা :

কৃষিজীৱী সমাজে খেতি চপোৱা কাৰ্যৰ প্ৰাৰম্ভত পালন কৰা এক অনুষ্ঠান হ'ল 'আগ অনা'। পথাৰত ~~ক~~ ধান দাবলৈ আৰম্ভ কৰাৰ দিনা কৃষকসকলে আগ অনা লোকাচাৰ পালন কৰে। সেইদিনা ঘৰৰ জ্যেষ্ঠ বা কনিষ্ঠ সদস্যজনে হাতত এখন কাচি, কলপাত আৰু নতুন গামোচা লৈ পথাৰলৈ যায় আৰু পথাৰৰ আই-লখিমীলৈ পৰিক্ৰমাৰে সেৱা জনাই, পূব বা দক্ষিণামুৱাকৈ এক ঠাইত তিনিটা বা পাঁচটা থোকাৰপৰা শীহ কাটি কলপাতেৰে মেৰিয়াই নতুন গামোচাখনেৰে মুৰিয়াই বা ঢাকি মূৰত তুলি ঘৰলৈ আনে। আগ আনি ঘৰৰ লখিমী সহ গোলাঘৰ মেৰেলিত বা ভঁৰালৰ খুঁটাত বান্ধি থয়। আগ আনোঁতাজনে পাছলৈ নাচায়, অন্যথা লখিমী পথাৰতে থাকি যায় বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।

লখিমী- আদৰা অনুষ্ঠান ঃ

পথাৰৰ ধান দাই শেষ কৰাৰ অন্তত, অন্তিম মুঠি ধান ঘৰ ঘৰলৈ আনোতে লখিমী আদৰা অনুষ্ঠান পালন কৰা হয়। লখিমী আদৰা অসমৰণত অংশত আছে অনিবাৰ্য্যে লখিমী আদৰা নহয়। কৈৰ্ত্তিকালে সুৰূপাৰে এই অনুষ্ঠান পালন কৰে। ঘৰৰ জ্যেষ্ঠজন বা কনিষ্ঠজন আদ্যস্নানে পথাৰলৈ গৈ দি দক্ষিণ-পূব মুখকৈ তিনিগোছা ধান দুনমুকে তিনিকোণীয়াকৈ বান্ধে। লগত থকা মুঠি তিনিটাও বান্ধে। মুঠি তিনিটা আগলি কলপাতত সু খুৰীয়া আমোল, আলনিজাই তৈ বান্ধি থোৱা ধান তিনিগোছাৰ তলত তৈ তাৰতিনিকৈ আগবঢ়াই সেৱা জনায় আৰু আগলি কলপাতত মেখিয়াই নতুন গামোচাৰে আবৰণ দি মূৰত তুলি ঘৰলৈ আনে। লখিমী নি অথা লোকজনে পথছোৱাত কাৰো লগত কথা-বতৰা পাতিব নাপায়, তেওঁ পাছলৈ ঘূৰিও নাচায়। ঘৰলৈ লখিমী আনি ভঁৰালৰ পছলৈ ঢেকেৰাত ৰাখে। কোনো কোনোৱে ভঁৰালৰ সন্মুখভাগ আচি-কাচি এখন বৰপীৰাত নতুন কাপোৰ পাৰি তাৰ ওপৰত লখিমী তৈ চাকি, ধূপ-ধূনা, নৈবেদ্য, তামোল-পাণ আগ বঢ়াই সেৱা জনায়। এইদৰেকালে লখিমী আদৰা নাম গায়।

নামনি অসমত প্ৰচলিত পৰম্পৰামতে, লখিমী আদৰাৰ দিনা ঘৰখন ভঁৰালৰ সন্মুখত তুলসী ৰোপণ কৰে, এখন কলপাতৰ ওপৰত এটা সোণৰ এখন কাঁচি কৰাই তুলাৰ গামোচাৰে ঢাকি থোৱা হয় আৰু এগছি বন্তি জ্বলোৱা হয়। যদিও পৰিয়ালৰ মূল ব্যক্তিজন বা লোক এজনে সোণটো মূৰত তুলি লৈ পথাৰলৈ যায় আৰু লখিমীৰ উদ্দেশ্য বন্তি জ্বলাই সেৱাচৰে

তিনিগোছা ধান ছিঙি, বাওঁহাতেৰে কাটি লোণত ভৰাই ন গামোচাৰে ঢাকি ঘৰলৈ আনে আৰু তুলসী তলত থৈ প্ৰাৰ্থনা জনায়।

গোৱালপাৰা - কছাৰী সমাজত পৰম্পৰা অনুসৰি লখিমীৰূপী ধানৰ মুঠি পশু-পক্ষীয়ে নষ্ট কৰিব নোৱাৰাকৈ বাঁহৰ খুঁটি এটাৰ ওপৰত নতুন বস্ত্ৰ যত্নসহকাৰে মেলি থোৱা দেখা যায়। এগৰাকী মহিলাই আগুৱাই আগে এৰী সূতাৰে উখাৰে সূতা কাটি আহে আৰু বাকীসকলে পিছে পিছে 'লখিমী-আদৰা নাম' গাই আহে। চাহ জনগোষ্ঠীয় সমাজৰ কৃষকসকলে ধান দাই শেষ কৰাৰ দিনা শিপাসহ ধান কেইগোছামান উঘালি আনি লখিমী ভঁৰালত স্থাপন কৰি যথাবিহিত ধূপ 'চুমাম' (আৰতি) দি সেৱা কৰে।

লখিমী আদৰা অনুষ্ঠান :

লখিমী আদৰা অনুষ্ঠানৰ জৰিয়তে সুতিপথাৰৰ পকা আনি ঘৰৰ লাগতী গছৰ শেৰেঙনিত বা অন্য কোনো বিশেষ স্থানত থৈ দিয়া ধানৰ মুঠিকেইটা ভঁৰালত ভৰোৱাটো অসমৰ বিভিন্ন অঞ্চলৰ কৃষিজীৱী লোকে 'লখিমী-আদৰা' অনুষ্ঠান পালন কৰি আহিছে। চলিতমে আম আঁহত ভঁৰাল ভৰ নাপায় বুলি থকা বিশ্বাসৰ বাবে মাঘ বিহুৰ দিনা অৰ্থাৎ পুহ মাহৰ সংক্ৰান্তিৰ দিনা লখিমী আদৰাৰ নিয়ম পালন কৰা হয়। শস্যৰূপা লখিমীৰ প্ৰতি শ্ৰদ্ধা নিবেদন, সমৃদ্ধি-কামনা আৰু শস্যৰ সু-সংৰক্ষণৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ উপলব্ধি এই অনুষ্ঠানৰ অন্তৰ্নিহিত তাৎপৰ্য বুলি ক'ব পাৰি।

গ) কৃষি কাৰ্য আৰম্ভৰ পৰত আৰু আৰম্ভণি পাছত পালন কৰা উৎসৱ - পাৰ্বণ :-

তিৱা জনগোষ্ঠীৰ 'আয় পথালা' অনুষ্ঠান :

তিৱা জনগোষ্ঠীৰ লোকসকলে ধানৰ ৰোপণ কৰা কাৰ্য এক অনুষ্ঠানৰ দৰে পালন কৰে। ইয়াক 'আয় পথালা' বোলা হয়। যাৰ অৰ্থ ৰোপণ কৰা হ'ব পথাৰৰ চেকা - মাৰ্চকন্ত তেওঁৰ ঘৰত গোট খাই ইতিমধ্যে উত্তৰাই খোৱা শস্যৰ মুঠিবোৰ চোতালত বৃত্তাকাৰে মেলি অতত লাহি নৈ খোৱাম আৰু নৃত্যৰ সংগীতৰ সহকি শস্যৰ ভূটিবিলাক সংগ্ৰহ। এই কাম কৰি থাকোঁতে লখিমীৰ উদ্দেশ্য কৰি নামো গায়। সাক্ষেত্ৰে ধানবিলাক আদি-মুঠি আৰ্জিলে উঠাই লয়। ধান দমোৱা কাৰ্য হৈ নোযোৱা পৰ্যন্ত এজন মানুহ দ'মটোত থিয় দি থাকে। পুৰোহিতস্থানীয় ব্যক্তিয়ে এই ধানৰ দমটোক লখিমী জ্ঞান কৰি তত্ৰ আতি পূজা-অৰ্চনা কৰে।

কাৰ্বি জনগোষ্ঠীৰ থাচাকেকান উৎসৱ :

কাৰ্বি জনগোষ্ঠীৰ লোকসকলে ধান ~~ছুপনি~~ চপোৱাৰ সময়ত থাচাকেকান নামৰ উৎসৱ পালন কৰে। এই উৎসৱৰ দিনা গাঁওবাসীয়ে দল বান্ধি পথাৰৰ জুমসকলৰ চোতালত খোৱা উটি ধানবিলাক মৰলে আনে। এই উৎসৱত পালিকেশৰ কৰা নৃত্যকো থাচাকেকান নামেৰে জনা যায়।

ডিমাচা - কছাৰীসকলৰ বুচুমা বিহু :

ডিমাচা - কছাৰী~~কক~~ জনগোষ্ঠীৰ লোকসকলে পথাৰৰ ধান চপাই অনা কাম শেষৰৰ উদ্দেশ্যে উদ্‌যাপন কৰি আৰু নৱবৰ্ষৰ আদৰণি হিচাপে 'বুচুমা-বিহু' নামৰ উৎসৱ পালন কৰি আহিছে। 'বুচুমা'ৰ অৰ্থ হ'ল 'ভাতৰ বিহু' বা 'ভাতৰ উৎসৱ'। এই উৎসৱত

ডিমাছাসকলে বিশেষ ভক্তি শ্ৰদ্ধাৰে অনুষ্ঠিত আয়োজন কৰি দেৱী শিৱ-পাৰ্বতীক পূজা কৰে, দেৱতাৰ উদ্দেশ্যে হাঁহ-কুকুৰা, ছাগলী-পাৰ আদি বলি দিয়া হয়। তাৰ পাছত গাঁৱৰ ডেকালোৰা মিলিজুলি ঢোল-তাল লৈ নৃত্য-গীত কৰে।

আহোমসকল সম্প্ৰদায়ৰ ন-লগোৱা উৎসৱঃ

অসমৰ বিভিন্ন অঞ্চলত বাস কৰা আহোমসকল ইতীয় সম্প্ৰদায়ৰ লোকসকলে যোৰহাট জিলাত অৱস্থিত ইতীয় স্থল বৰাহেটি আয়োজন আৰু সমাৰোহেৰে ন-লগোৱা উৎসৱ পালন কৰি আহিছে। সকলোটিতে টোপাতে নিজ নিজ ঘৰত পাতি বহি বিভিন্ন নৈবেদ্য ভগৱানলৈ চৰ্চা কৰে এই প্ৰসাদৰ এক বিশেষ উপকৰণ হ'ল পিঠাগুৰি, গুৰ আৰু গাখীৰৰ মিশ্ৰণ — ইয়াক 'ভোজ' নামেৰে জনা যায়। ন-লগোৱা উৎসৱ পালনৰ পাছতহে তেওঁলোকে ন-ধানৰ চাউল ঘৰে ঘৰে ব্যৱহাৰ কৰে।

ন-খোৱা বা নবান্ন অনুষ্ঠান ঃ

আলিখাৰ চাপোৰিত থকা কৃষকসকলে প্ৰতিবছৰে আয়োজন কৰি ঘৰে ঘৰে ন-খোৱা বা নবান্ন অনুষ্ঠান পালন কৰে। এই অনুষ্ঠানলৈ ওচৰ-চুবুৰীয়া, আত্মীয়-স্বজনক নিমন্ত্ৰণ জনোৱা হয়। ন-চাউলৰ ভাত, নতুন শাক-পাচলিৰে ভাজি-তৰকাৰী, আৰু আঞ্জা আদি উপকৰণ বিধে-বিধে প্ৰস্তুত কৰা হয়। দেউৰী জনগোষ্ঠীৰ লোকসকলে বিশেষ ভক্তি আতি লখিমী আইক আৱাহন জনাই নতুন চাউলৰ জলপানী (চুজে), ন-চাউলৰ ভাত গ্ৰহণ কৰি ন-খোৱা পালন কৰে। টাই আহোম জনগোষ্ঠীৰ লোকসকলে ন-খোৱা অনুষ্ঠানত পাচজন আত্মাক দেৱতাৰ উদ্দেশ্যে নৈবেদ্য আগ বঢ়ায় বিশেষ পূজা সম্পন্ন কৰে। তেওঁলোকে

এই অনুষ্ঠানত মৃতক উপৰিপুৰুষসকলৰ উদ্দেশ্যে খাদ্যদ্ৰব্য আগ বঢ়ায় তামপ্ৰথাও পাতে। সোণোৱাল কছাৰী, ঠেঙাল কছাৰী আদি জনগোষ্ঠীৰ লোকে ন-খোৱাৰ দিনা মৃত পূৰ্বপুৰুষসকলৰ উদ্দেশ্যে আগলিপাতত বিভিন্ন খাদ্যসামগ্ৰী আগবঢ়ায় প্ৰাৰ্থনা

মিচিং জনগোষ্ঠীৰ দাংবাৰ আৰু নৱাহিলা বিহু:

মিচিং জনগোষ্ঠীৰ লোকসকলে ধান চপোৱা পাছত আহিন-কাতি বা অঘোন-চাওঁ মাহত দাংবাৰ উৎসৱ উদযাপন কৰি আহিছে। এই উৎসৱ গাঁৱৰ মুৰংঘৰ বা মুৰুংঘৰত পালন কৰা হয়। মুৰং হ'ল মিচিং সমাজৰ ডেকাচাং। ডেকা-গাভৰুৱে এই উৎসৱত মুখ্য ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিলেও এই উৎসৱত সকলো বয়সৰ লোকে অংশগ্ৰহণ কৰে। এই উৎসৱৰ বাবে মুৰং ঘৰটো আটকধুনীয়াকৈ সজাই-পৰাই তোলা হয়। দাংবাৰত আগন্তুক বছৰটো শস্যপূৰ্ণ, মংগলময়, সমৃদ্ধিভৰা হোৱাৰ কামনাৰে আৰাধ্য দেৱ-দেৱী, পূৰ্বপুৰুষসকলৰ উদ্দেশ্যে প্ৰাৰ্থনা জনোৱা হয়। মাংস আৰু আপং দাংবাৰৰ প্ৰধান খাদ্যসম্ভাৰ।

তিৱা জনগোষ্ঠীৰ যগ্ৰামিছাৰা:

তিৱাসকলে খেতি চপোৱাৰ পাছত নৃত্য-গীতৰ দেৱতা আছিপাথৰ বা লাটুমি-পাতুমি সজাৰ উপাসনাৰ উদ্দেশ্যে যগ্ৰামিছাৰা উৎসৱৰ আয়োজন কৰে। এই উৎসৱত তিৱা সমাজত নৱবৰ্ষৰ সূচনা কৰে। যগ্ৰামিছাৰা উৎসৱত নৃত্য-গীত কৰি দেৱতাক উদ্দেশ্যি বজা কুকুৰা বলি দিয়া হয়। এই উৎসৱ

ফাগুনৰ পূৰ্ণিমাৰে এটি আৰম্ভ কৰা হয় আৰু সোমবাৰে এই উৎসৱৰ অন্ত পৰে। এই উৎসৱত নৃত্য গীতৰ মাজেৰে দেৱতাৰ চৰণত ভক্তিৰ অঞ্জলি-সমূহ অৰ্পণ কৰি সুখ-সমৃদ্ধি, শস্য বৃদ্ধিৰ কামনাৰে প্ৰাৰ্থনা জনোৱা হয়।

মাঘবিহু :

শালিধান চপোৱাৰ পাছত অসমৰ লোকসমাজে উৎসৱ-আনন্দেৰে উদযাপন কৰা এক উৎসৱ হ'ল 'মাঘবিহু'। পুহ মাহৰ শেষ আৰু মাঘৰ দোমাহীত, অৰ্থাৎ সংক্ৰান্তিৰ দিনা পালন কৰা মাঘবিহু পালনৰ সময়ছোৱাত বিভিন্ন শস্য (ধান, মাহ, শাক পাচলি আদি) উৎপন্ন হৈ থাকে। এই বিহু উপলক্ষ্যে ঘৰে ঘৰে নানাবিধ পিঠা-পনা, জা-জলপান আদি প্ৰস্তুত কৰা হয়, অসমীয়াসকলেও মাছ-মাংসেৰে ভোজ-ভাতৰ আয়োজন কৰা হয়। ভোগৰ উৎসৱ হোৱা বাবে এই বিহুক 'ভোগালী বিহু' নামেৰেও জনা যায়। অসমৰ ভিন ভিন জনগোষ্ঠীৰ লোকে স্বকীয় ৰীতি নীতি আৰু পৰম্পৰাৰে মাঘবিহু পালন কৰি আহিছে।